

(Time- 3.00 Hours)

(Total Marks- 100)

Please check whether you have got the right question paper.

N.B. 1. Attempt all questions.

2. All questions carry equal marks.

- Q.1 Answer ANY ONE questions: 20**
- a) Explain the factors that affect work environment.
  - b) Discuss industry as a production system.
- Q.2 Answer ANY ONE questions: 20**
- a) Explain in detail Taylorism and Fordism theory.
  - b) Critically evaluate post-industrialism.
- Q.3 Answer ANY ONE questions: 20**
- a) Bring out the importance of industrial relations in maintaining harmonious management-worker relations.
  - b) Discuss the reasons for the emergence of service sector.
- Q.4 Answer ANY ONE questions: 20**
- a) Discuss the impact of globalisation in India.
  - b) Discuss the meaning of Knowledge Processing Outsourcing and state the benefits of them.
- Q.5 Write short notes on ANY TWO of the following: 20**
- a) Pre-requisites for industrialisation
  - b) Global division of labour
  - c) Automation
  - d) BPO

*****

(वेळ- 3:00 तास)

(एकूण गुण- 100)

कृपया तुम्हाला योग्य प्रश्नपत्रिका मिळाली आहे का ते तपासा.

सूचना: १) सर्व प्रश्न सोडवा.

२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

- प्र.१ कोणत्याही एक प्रश्नांची उत्तरे द्या: 20
- अ) कामाच्या वातावरणावर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.
- ब) उद्योग ही उत्पादन प्रणाली म्हणून चर्चा करा.
- प्र.२ कोणत्याही एक प्रश्नांची उत्तरे द्या: 20
- अ) टेलरिझम आणि फोर्डिझम सिद्धांताचे तपशीलवार स्पष्टीकरण द्या.
- ब) औद्योगिकीकरणोत्तर काळाचे गंभीर मूल्यांकन करा.
- प्र.३ कोणत्याही एक प्रश्नांची उत्तरे द्या: 20
- अ) व्यवस्थापन-कामगार संबंध सुसंवादी राखण्यासाठी औद्योगिक संबंधांचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- ब) सेवा क्षेत्राच्या उदयाची कारणे चर्चा करा.
- प्र.४ कोणत्याही एक प्रश्नांची उत्तरे द्या: 20
- अ) भारतात जागतिकीकरणाच्या परिणामांची चर्चा करा.
- ब) ज्ञान प्रक्रिया आउटसोर्सिंगचा अर्थ चर्चा करा आणि त्यांचे फायदे सांगा.
- प्र.५ कोणत्याही दोनवर लहान नोट्स लिहा: 20
- अ) औद्योगिकीकरणासाठी पूर्व-आवश्यकता
- ब) जागतिक श्रम विभागणी
- क) स्वयंचालितकरण
- ड) बीपीओ

*****